

PISANA PRIPREMA ZA ČAS

Datum	U ovoj rubrici navesti predviđeni datum za realizaciju časa npr. 17.05.2017.
Student	U ovoj rubrici navesti ime i prezime studenta koji je koncipirao pripremu

Nastavna tema	Kultura, čovjek, društvo
Nastavna jedinica	Masovna kultura
Tip časa	Obrada novog gradiva
Operativni ciljevi časa	Učenici treba da: - razumiju uzroke nastanka masovne kulture; - uoče karakteristike masovne kulture; - razumiju uticaj mas-medija na širenje masovne kulture; - upoznaju načine uprošćavanja kulturnog sadržaja; - razumiju pojam kulturne industrije.
Oblici rada	Frontalni (navodite one oblike rada koje ćete realizovati na času)
Nastavne metode	Usmeno izlaganje, razgovor (ukoliko procijenite da su neke druge metode prihvatljivije za realizaciju časa upotrijebite ih.)
Nastavna sredstva	Teze na tabli, udžbenik i dodatna literatura
Stručna literatura	1. Kotri, Z., Dragičević, M. (2010): <i>Sociologija, udžbenik za četvrti razred gimnazije</i>. Podgorica: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 2. Tomić, Z. (2010): <i>Komunikacija i javnost</i>. Beograd: Čigoja. 3. Ilić, M. (1987): <i>Sociologija kulture i umetnosti</i>. Beograd: Naučna knjiga.

Metodička literatura	Gvozdenović, S. (2006): <i>Metodika nastave sociologije</i> , Podgorica: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
Korelacije	Filozofija, Istorija
Standardi znanja	Učenici treba da znaju da: - objasne uzroke nastanka masovne kulture; - navedu karakteristike masovne kulture; - objasne uticaj masovnih medija na širenje masovne kulture; - navedu i objasne načine uprošćavanja kulturnog sadržaja; - objasne pojam kulturne industrije.
Aktivnosti učenika	Učenici/ce: - slušaju izlaganje datog sadržaja o masovnoj kulturi; - bilježe bitne pojmove o masovnoj kulturi i njenim karakteristikama, masovnim medijima i kulturnoj industriji; - odgovaraju na postavljena pitanja vezana za masovnu kulturu, masovne medije i kulturnu industriju; - navode primjere iz neposrednog života; - iznose sopstvena zapažanja i nejasnoće u vezi sa masovnom kulturom, masovnim medijima i kulturnom industrijom; - analiziraju uticaj masovne kulture na svoje okruženje;
Aktivnosti nastavnika	Nastavnik/ca: - izlaže nastavnu jedinicu na temu masovna kultura sa naglašavanjem bitnog u njoj; - ističe i objašnjava specifičnosti masovne kulture; - postavlja pitanja i podstiče učenike na povezivanje novog gradiva sa prethodnim, kao i sa srodnim sadržajima iz drugih predmeta; - odgovara na pitanja učenika; - motiviše učenike na misaono angažovanje; - podstiče učenike na razgovor.

Plan časa

I dio	Najava nastavne jedinice; Priprema učenika kroz uvodna pitanja o masovnoj kulturi, u cilju provjere njihovog znanja o bitnim pojmovima koji su tema nastavne jedinice koja će se obrađivati na času. (5-7 minuta)
II dio	Izlaganje nastavne jedinice Masovna kultura, uz razgovor sa učenicima i ispisivanje bitnih teza na tabli. (25-30 minuta)
III dio	Ponavljjanje ključnih pojmova o masovnoj kulturi, uticaju masovnih medija na širenje masovne kulture, kulturnoj industriji kako bi se stekao uvid u kom stepenu je prisutno razumijevanje novog gradiva i podstakao razgovor o nejasnim pitanjima. (5-7 minuta)

Tok časa

Uvodni dio časa

U uvodnom dijelu časa, kroz pitanja utvrđujemo u kojoj mjeri su učenici upoznati sa pojmom masovne kulture koja je predmet nove nastavne jedinice. Ispitujemo asocijacije učenika na pojam masovne kulture, a posebna pažnja se posvećuje nastojanju da se učenici zainteresuju za datu temu i uvedu u razgovor.

Postavljena pitanja biće u formi asocijacija kako bi učenici slobodnije, sa većim interesovanjem i misaonim angažovanjem pristupili nastavnoj jedinici.

Pitanja su sljedeća:

Koja je vaša asocijacija na pojam kulture?

Koja je vaša asocijacija na pojam mase?

Koja je vaša asocijacija na pojam masovne kulture?

Počinjemo sa asocijacijom na pojam kulture i pojam mase, kako bi sistematski došli do pojma masovne kulture, i kako bi utvrdili nivo postojećeg znanja o datim pojmovima, a time i lakše pristupili obradi novog nastavnog sadržaja. Nakon toga ispisujemo naziv nastavne jedinice na tabli.

Glavni dio časa

Prelazimo na izlaganje nove nastavne jedinice -Masovna kultura- i približavamo njene bitne karakteristike učenicima. Tokom izlaganja novog gradiva zapisujemo teze na tabli, radi lakšeg praćenja nastavnog sadržaja.

Na samom početku, nakon ispisivanja naslova nastavne jedinice na tabli krećemo sa izlaganjem. Kada govorimo o uzrocima nastanka masovne kulture, možemo reći da ona nastaje kao sporedni proizvod industrijske revolucije. Industrijska revolucija, automatizacija, mehanizacija otvaraju mogućnost za masovnu proizvodnju svih vrsta roba, koje se plasiraju masama u obimu koji do tada nije viđen. Novi način proizvodnje, proizveo je i brojne promjene u društvu koje nastaju kao posljedica industrijalizacije. Tu ubrajamo i masovnu kulturu.

Prilikom uvođenja u nastavnu jedinicu od učenika se traži da pokušaju da odgovore na pitanja šta je industrijalizacija, mehanizacija, urbanizacija...zbog provjere prethodnog znanja, ali i lakšeg povezivanja i shvatanja novog nastavnog sadržaja. Striktna i univerzalna definicija masovne kulture ne postoji, ona se identifikuje sa kulturom masa i vulgarizacijom sadržaja koji su u opticaju preko sredstava masovne komunikacije. Urbanizaciju prate i masovne migracije na relaciji selo-grad, pa se učenici misaono angažuju da naprave paralelu između tradicionalne kulture na selu i vrijednosnih obrazaca u gradu. To je vrlo bitno kako bi se uvidjelo stanje duha koje proizilazi iz mase, gdje vlada "loš" ukus. Zbog činjenice da nemaju dovoljno obrazovanja, niti mogućnost da ga steknu, ljudi iz seoskih područja nijesu u stanju da svoje potrebe zadovoljavaju na nivou elitne kulture. Upravo zbog toga, ona je za njih zatvorena, nepristupačna i tu masovna kultura vidi svoju šansu i momenat da se nametne.

Neizostavno je pomenuti masovne medije i njihov uticaj na informisanje, a posebno na kreiranje naših potreba, stavova, vizija... Ovdje takođe dolazi do sudjelovanja učenika u razgovoru sa zahtjevom da nabroje medije, da navedu medij koji ima najveći uticaj na promovisanje sadržaja masovne kulture, po njihovom mišljenju, takođe da navedu svoja iskustva sa korišćenjem

sredstava za masovnu komunikaciju. Nastojimo da saznamo njihova mišljenja o savremenim načinima komunikacije, prednostima i manama, potencijalnim opasnostima iz njihovog ugla.

Postoje dva gledišta kada su u pitanju teoretičari. Na jednoj strani imamo mišljenje da postoji šansa da narodne mase unaprijede svoj kulturni nivo, da masovna kultura ide ka smanjivanju, pa i eliminisanju distance između masovne i elitne kulture. Na drugoj strani nalazi se veći broj teoretičara koji masovnu kulturu posmatraju kao negativnu pojavu u kulturi. Zastupnici ovog stava smatraju da agresivan način nametanja ne može dovesti do stvaranja istinskih kulturnih vrijednosti, a prvenstveno jer se ne podstiče stvaralaštvo, već samo povećanje potrošnje. U kapitalističkom sistemu sve podliježe zakonima masovne produkcije. Dakle, pojedini teoretičari medije vide kao instrument za nametanje društvene kontrole, što prati i nametanje jednoobraznosti, uniformnosti, suspendovanje kritičkog mišljenja, a pojedini kao sredstvo demokratizacije i informisanja.

Bitno pitanje je:

Na koje načine masovna kultura dolazi do potrošača, i kako dolazi do toga da postaje najčešći izbor?

- Jedan put ide preko sadržaja koji su pojednostavljeni, kako bi mase lakše prihvatile te kulturne sadržaje;
- Drugi je skraćivanje. To su popularni izvodi ili dajdžest izdanja koja se daju u nedeljnoj revijalnoj štampi;
- Treći je reprodukcija, gde se ujednačavanje vrši mehaničkim umnožavanjem originala.

Možemo zaključiti da je ujednačavanje odnosno homogenizacija jedna od karakteristika masovne kulture. Pod homogenizacijom masovne kulture, podrazumijeva se uključivanje elemenata višeg kulturnog nivoa u oblast nižeg, kao i njihovo povezivanje, mješanje i spajanje. Prilikom razgovora o ujednačavanju masovne kulture učenicima će biti podijeljen tekst o homogenizaciji iz drugog izvora radi lakšeg razumijevanja i proširivanja sadržaja. U svim slučajevima radi se o određenoj preradi originala, radi postizanja kulturne senzacije. Takođe treba naglasiti da ne mora svaka prerada originala uvijek da bude “loša”. Film može biti bolji od originalnog dela, kao što loša ekranizacija može da proizvede potrebu da pročitamo originalno delo. Nakon ovog dijela, učenici odgovaraju na postavljena pitanja kako bi naveli svoje iskustvo i mišljenje, dali primjere i napravili paralelu između originalnih i prerađenih djela. Ukoliko nas lažna vrijednost može podstaći da dođemo do pravih vrijednosti, postavlja se pitanje da li je onda moguće da masovna kultura bude u funkciji pravih ljudskih potreba? Od učenika se zahtijeva da navedu djela “lakšeg sadržaja” i djela više vrijednosti sa kojim su imali dodira i naprave razliku u načinu čitanja i samom doživljaju sadržaja.

Masovnu kulturu možemo posmatrati kao samostalnu stvaralačku silu, i često ćemo identifikovati i pojam “kulturna industrija”. Industrija koja nudi zabavu, sjaj, moć i ispunjava monotonu svakodnevicu. Proizvodi koji posebno okupiraju pažnju jesu mitovi o filmskim zvijezdama, pjevačima, sportistima, političarima gdje imamo mogućnost ulaska u privatne živote, saznanja

kako slavne ličnosti žive, zavirivanje u njihov dom, intimu. Jedan žanr izrazite popularnosti je proizvod ove industrije, to su tv sapunice koje nude romantični sadržaj. Učenike dalje navodimo da izraze stav o popularnim žanrovima, kao što su tv sapunice, i u posljednje vrijeme posebno popularan sadržaj, a misli se na rijaliti šou-program.

Masovna kultura nameće se kao jedan novi model civilizacijske kulture, koji odiše novom etikom i estetikom, a svakako okupira pažnju sociologa i sociologije. Zadatak sociologa je da proučava, objašnjava, procjenjuje i upozorava na opasnosti koje proizilaze iz ovako uniformisanog života, gdje je akcenat stavljen na trivijalne vrijednosti.

Potrebno je da imamo u vidu komercijalni stil masovne kulture, i da na formiranje tog stila utiče povezanost masovne kulture i slobodnog vremena. Masovna kultura prilagođava se ukusu masa, afirmiše zabavu, i upravo to je motiv koji masovna kultura široko koristi. Učenike upućujemo na dodatnu literaturu na osnovu koje mogu proširiti znanje iz ove oblasti.

Završni dio časa

U završnom dijelu časa slijedi ponavljanje gradiva, razgovor o nejasnim pitanjima kako bi utvrdili u kom stepenu su učenici usvojili izloženo gradivo. Učenici postavljaju pitanja, ukoliko postoje nejasnoće. Bitna pitanja koja postavljamo učenicima:

Koji su društveni uzroci nastanka masovne kulture?

Koje su karakteristike masovne kulture?

Objasniti uticaj masovnih medija.

Objasniti pojam homogenizacije kulture i vrste ujednačavanja.

Objasniti pojam kulturna industrija.

Na samom kraju, učenicima zadajemo domaći zadatak da na osnovu izloženog gradiva i činjenice da masovna kultura stvara uniformnost, jednoobraznost, nekritičnost, i da stavlja akcenat na trivijalne vrijednosti razmisle i napišu esej o mogućnostima razvoja ukupnih čovjekovih potencijala.

Plan table

Masovna kultura

- Uzroci nastanka masovne kulture (industrijalizacija, urbanizacija...)
- Uticaj masovnih medija (štampa, radio, televizija, film, internet)
- Efekti masovne kulture :
 - pozitivni efekti (smanjivanje distance)
 - masovna kultura kao negativna pojava
- Vrste ujednačavanja (homogenizacije):
 - pojednostavljivanje sadržaja
 - skraćivanje sadržaja
 - mehaničko umožavanje sadržaja
- “Kuturna industrija”